

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 155/05-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 25. mája 2005 predbežne prerokoval sťažnosť V. M. GmbH, B., Spolková republika Nemecko, zastúpenej advokátkou Mgr. O. B., B., ktorou namieta porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 11 Cb 112/03, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť V. M. GmbH o d m i e t a pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. apríla 2005 doručená sťažnosť V. M. GmbH (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných

slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava IV (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 11 Cb 112/03.

Sťažovateľka uviedla, že 7. augusta 2003 podala Okresnému súdu Bratislava I žalobu o zaplatenie odmeny za použitie predmetov autorského zákona – vysielaných televíznych programov a vydanie predbežného opatrenia, ktorá bola 19. augusta 2003 postúpená Okresnému súdu Bratislava IV, kde je vedená pod sp. zn. 11 Cb 112/03. Podľa sťažovateľky dochádza v tomto konaní k priet'ahom, pričom poukazuje na to, „... že ide o vec pomerne právne náročnú, avšak je potrebné upozorniť, že súd do dnešného dňa v merite veci nevykonal žiaden právny úkon, a teda všetka zodpovednosť za priet'ahy v konaní je na strane súdu. (...) Svoju požiadavku na vyplatenie predmetného finančného zadost'učinenia opiera sťažovateľ o skutočnosť, že vzhľadom na nekonanie súdu uskutočnil a bude musieť uskutočniť zmeny v žalobe a žalovať na uhradenie ďalších dlžných súm, nakoľko trvaním sporu a jeho priet'ahmi dlžná suma stále narastá“.

Na výzvu ústavného súdu na odstránenie nedostatkov podania z 29. apríla 2005, najmä na preukázanie, že sťažovateľka pred tým, než podala sťažnosť ústavnému súdu, podala sťažnosť na zbytočné priet'ahy v konaní predsedovi príslušného súdu, sťažovateľka okrem iného predložila ústavnému súdu „žiadost' o konanie“ zo 7. apríla 2005 adresovanú okresnému súdu, z obsahu ktorej vyplýva, že sťažovateľka žiada okresný súd o urýchlené konanie, „aby sa priet'ahmi v konaní zabránilo ťažkým škodám na strane spoločnosti V. M. GmbH...“.

Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po predbežnom prerokovaní jej sťažnosti rozhodol nálezom, ktorým vysloví, že:

„1. Základné právo V. M. GmbH na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava IV. v konaní vedenom pod č. k. 11 Cb 112/03 porušené bolo.“

2. Okresnému súdu Bratislava IV. sa prikazuje, aby v konaní vedenom pod č. k. 11 Cb 112/03 konal bez zbytočných prietahov.

3. V. M. GmbH priznáva finančné zadostučinenie vo výške 100.000,- Sk (slovom: jednototísic korún slovenských), ktoré je Okresný súd Bratislava IV. povinný zaplatiť do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Bratislava IV. je povinný uhradiť V. M. GmbH do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia trovy právneho zastúpenia vo výške 515.984,- Sk (216.650,- Sk = 1 úkon + 150,- Sk režijný paušál + 19 %) na účet právnej zástupkyne sťažovateľa.“

II.

Ústavný súd je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy oprávnený konať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ktorými namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd upravených buď v ústave, alebo v medzinárodnej zmluve o ľudských právach, pokiaľ o ich ochrane nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia sťažnosti vo veciach, na ktorých prerokovanie ústavný súd nemá právomoc, sťažnosti, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné sťažnosti alebo sťažnosti podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj sťažnosti podané oneskorene môže

ústavný súd odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Rovnako môže ústavny súd odmietnuť sťažnosť aj vtedy, ak je zjavne neopodstatnená.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh ústavny súd zistil, že Okresnému súdu Bratislava I bola 7. augusta 2003 doručená sťažovateľkou podaná „*Žaloba a Návrh na vydanie predbežného opatrenia o zaplatenie odmeny/vydanie bezdôvodného obohatenia za použitie programov vysielateľa*“, ktorá bola 19. augusta 2003 postúpená Okresnému súdu Bratislava IV. Dňa 20. októbra 2003 doručila sťažovateľka okresnému súdu zmenu návrhu. Okresný súd rozhodol uznesením sp. zn. 11 Cb 112/03 z 1. apríla 2004 tak, že „*bude namiesto žalovaného v 3. rade pokračovať v konaní so žalovaným v 1. rade*“, a uznesením sp. zn. 11 Cb 112/03 z 15. decembra 2004 o návrhu na vydanie predbežného opatrenia rozhodol tak, že návrh zamietol.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom (...).

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo (...) prejednaná nezávislým a nestranným súdom (...).

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy vecí nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavny súd predstavuje v tejto súvislosti

inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 21/99, I. ÚS 20/05), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prietahy v konaní [podľa § 17 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich (zákon o štátnej správe súdov) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o štátnej správe súdov“) v spojení s § 6 zákona č. 335/1991 Zb. o súdoch a sudcoch v znení neskorších predpisov účinného do 31. marca 2005 a od 1. apríla 2005 podľa § 3 ods. 7 a § 62 ods. 1 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o súdoch“)] je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám urobil nápravu a odstránil protiprávny stav zapríčinený nesprávnym postupom alebo svojou nečinnosťou. Preto ústavný súd o sťažnosti, ktorej predmetom je namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, koná iba za predpokladu, že sťažovateľ preukáže, že účinne využil označené právne prostriedky podľa zákona o štátnej správe súdov v spojení so zákonom o súdoch, alebo že sa preukáže, že túto podmienku nespĺnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Podľa názoru ústavného súdu sa podanie sťažnosti na prietahy v konaní podľa § 3 ods. 7 a § 62 ods. 1 a nasl. zákona o súdoch zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu a inú právnu ochranu, ako aj so základným právom na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov (napr. IV. ÚS 153/03, IV. ÚS 278/04). Účinnosť takého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými prietahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných prietahov a ustanovuje za také prietahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 citovaného zákona].

Vychádzajúc z obsahu sťažnosti a jej príloh ústavný súd zistil, že sťažovateľka podala 7. apríla 2005 sťažnosť na prieťahy v konaní podľa § 3 ods. 7 a § 62 ods. 1 a nasl. zákona o súdoch. Podľa názoru ústavného súdu využitie uvedeného právneho prostriedku, na uplatnenie ktorého mala sťažovateľka právo podľa citovaných ustanovení zákona o súdoch, dva týždne pred podaním sťažnosti ústavnému súdu, nepredstavuje dostatočný časový priestor na poskytnutie možnosti napadnutému všeobecnému súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený nečinnosťou okresného súdu. Ústavný súd zastáva stanovisko, že predmetná sťažnosť bola v okolnostiach prípadu zo strany sťažovateľky iba formálnym úkonom, ktorému nemožno pripísať účinky, ktoré by inak takáto sťažnosť mohla mať, ak by predsedníčka okresného súdu dostala primeranú lehotu na prijatie opatrení proti zbytočným prieťahom v napadnutom konaní (m. m. IV. ÚS 278/04, IV. ÚS 74/05).

Vzhľadom na uvedené ústavný súd zastáva názor, že hoci sťažovateľka podala pred tým, než sa obrátila na ústavný súd, sťažnosť podľa zákona o súdoch, takéto formálne využitie právneho prostriedku nápravy podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažovateľkou nemožno považovať za efektívny postup, ktorý by predstavoval splnenie podmienky prípustnosti sťažnosti podľa označeného ustanovenia zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd konštatuje, že sťažnosť bola podaná predčasne, a to v čase, keď ešte nebolo možné dospieť k záveru, že by vyčerpanie právneho prostriedku, ktorý zákon sťažovateľke na ochranu jej základných práv a slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorého je oprávnená podľa osobitných predpisov, bolo bezúspešné a neprinieslo ňou sledovaný cieľ, ani k záveru, že napriek jeho využitiu predsedníčka okresného súdu primerane nereagovala a nevyužila príležitosť, aby sama urobila nápravu a odstránila protiprávny stav zapríčinený nečinnosťou okresného súdu.

Preto ústavný súd podľa § 25 ods. 2 v spojení s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších nárokoch uplatnených sťažovateľkou.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. mája 2005